

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi

The Journal of Limitless Education and Research

Mart 2020
Cilt 5, Sayı 1

March 2020
Volume 5, Issue 1

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi

Mart 2020, Cilt 5, Sayı 1

The Journal of Limitless Education and Research

March 2020, Volume 5, Issue 1

Sahibi

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ

Owner

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ

Editör

Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK

Editor in Chief

Assoc. Prof. Dr. Ayşe Derya IŞIK

Editör Kurulu

Prof. Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI
Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK BÜLBÜL
Doç. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI
Doç. Dr. Burçin GÖKKURT
Doç. Dr. Dr. Serpil ÖZDEMİR
Doç. Dr. Gülden TÜM
Doç. Dr. Nevin AKKAYA
Doç. Dr. Özlem BAŞ
Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK
Doç. Dr. Tanju DEVECİ
Dr. Aysun Nüket ELÇİ
Dr. Burcu ÇABUK
Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU
Dr. Gülenaz ŞELÇUK
Dr. Menekşe ESKİCİ
Dr. Oğuzhan KURU
Dr. Yasemin BÜYÜKŞAHİN

Editorial Board

Prof. Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI
Assoc. Prof. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK BÜLBÜL
Assoc. Prof. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI
Assoc. Prof. Dr. Burçin GÖKKURT
Assoc. Prof. Dr. Gülden TÜM
Assoc. Prof. Dr. Nevin AKKAYA
Assoc. Prof. Dr. Özlem BAŞ
Assoc. Prof. Dr. Serpil ÖZDEMİR
Assoc. Prof. Dr. Süleyman Erkam SULAK
Assoc. Prof. Dr. Tanju DEVECİ
Dr. Aysun Nüket ELÇİ
Dr. Burcu ÇABUK
Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU
Dr. Gülenaz ŞELÇUK
Dr. Menekşe ESKİCİ
Dr. Oğuzhan KURU
Dr. Yasemin BÜYÜKŞAHİN

Dil Uzmanı

Doç. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI
Doç. Dr. Dr. Serpil ÖZDEMİR
Dr. Arzu ÇEVİK
Dr. İbrahim Halil YURDAKAL

Philologist

Assoc. Prof. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI
Assoc. Prof. Dr. Serpil ÖZDEMİR
Dr. Arzu ÇEVİK
Dr. İbrahim Halil YURDAKAL

Yabancı Dil Sorumlusu

Doç. Dr. Gülden TÜM
Doç. Dr. Tanju DEVECİ
Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

Foreign Language Specialist

Assoc. Prof. Dr. Gülden TÜM
Assoc. Prof. Dr. Tanju DEVECİ
Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

İletişim

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği
06590 ANKARA - TÜRKİYE
e-posta: editor@sead.com.tr
sead@sead.com.tr

Contact

Limitless Education and Research Association
06590 ANKARA - TURKEY
e-mail: editor@sead.com.tr
sead@sead.com.tr

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi (SEAD), yılda üç kez yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Yazıların sorumluluğu, yazarlarına aittir.

Journal of Limitless Education and Research (J-LERA) is an international refereed journal published three times a year. The responsibility lies with the authors of papers.

İNDEKSLER

Kapak: Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK-Dr. Barış ÇUKURBAŞI

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 5, Sayı 1

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 5, Issue 1

Yayın Danışma Kurulu (Editorial Advisory Board)

- Prof. Dr. A. Gani ARIKAN, Selçuk Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ahmet ATAÇ, Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ahmet GÜNŞEN, Trakya Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ahmet KIRKILIÇ, Ağrı Çeçen Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali MEYDAN, Nevşehir Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali Murat GÜLER, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali Osman ALAKUŞ, Dicle Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali Ulvi YILMAZER, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali YAKICI, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Asuman DUATEPE PAKSU, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ayfer KOCABAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Christina FREI, University of Pennsylvania, USA
Prof. Dr. Efe AKBULUT, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Emine KOLAÇ, Anadolu Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Emre ÜNAL, Ömer Halis Demir Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Erika H. GILSON, Princeton University, USA
Prof. Dr. Erkut KONTER, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Erol DURAN, Uşak Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ersin KIVRAK, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Esra BUKOVA GÜZEL, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Fredricka L. STOLLER, Northern Arizona University, USA
Prof. Dr. Hüseyin KIRAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Jack C RICHARDS, University of Sydney, Avustralia
Prof. Dr. Kamil İŞERİ, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Levent MERCİN, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Liudmila LESCHEVA, Minsk State Linguistics University, Belarus
Prof. Dr. Mehmet Ali AKINCI, Rouen University, France
Prof. Dr. Meliha YILMAZ, Gazi Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Merih Tekin BENDER, Ege Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mustafa Murat İNCEOĞLU, Ege Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nergis BİRAY, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nesrin İŞİKOĞLU ERDOĞAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nil DUBAN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nurettin ŞAHİN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Perihan YALÇIN, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Pınar GİRMEK, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Selma YEL, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Serap BUYURGAN, Başkent Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Serdar TUNA, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Songül ALTINIŞIK, TODAİE Emekli Öğretim Üyesi, Türkiye
Prof. Dr. Süleyman İNAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Şafak ULUÇINAR SAĞIR, Amasya Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Şahin KAPIKIRAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Şerif Ali BOZKAPLAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Tahir KODAL, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Todd Alan PRICE, National-Louis University, USA
Prof. Dr. Tom GILLPATRICK, Portland State University, USA
Prof. Dr. Turan PAKER, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. William GRABE, Northern Arizona University, USA
Assoc. Prof. Dr. Apollinaria AVRUTINA, St. Petersburg State University, Russia
Assoc. Prof. Dr. Carol GRIFFITHS, University of Leeds, UK
Assoc. Prof. Dr. Elza SEMEDOVA, Khazar University, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Galina MISKINIENE, Vilnius University, Lithuania
Assoc. Prof. Dr. Könül HACIYEVA, Azerbaijan National Academy of Sciences, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Salah TROUDI, University of Exeter, UK
Assoc. Prof. Dr. Sevinc QASIMOVA, Bakü State University, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Spartak KARDIU, Tiran University, Albania
Assoc. Prof. Dr. Suzan CANHASI, University of Prishtina, Kosovo
Assoc. Prof. Dr. Şaziye YAMAN, American University of the Middle East (AUM), Kuwait
Assoc. Prof. Dr. Tanju DEVECİ, Khalifa University of Science and Technology, UAE
Assoc. Prof. Dr. Xhemile ABDIU, Tiran University, Albania
Doç. Dr. Abdullah ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Abdurrahman ŞAHİN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Anıl ERTOK ATMACA, Karabük Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Aydın ZOR, Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK BÜLBÜL, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Berna Cantürk GÜNHAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Bilge AYRANCI, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Burçin GÖKKURT ÖZDEMİR, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Demet GİRGIN, Balıkesir Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Duygu UÇGUN, Ömer Halis Demir Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Esin Yağmur ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Feryal BEYKAL ORHUN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Fulya ÜNAL TOPÇUOĞLU, Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Gizem SAYGILI, Karaman Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Gülden TÜM, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Güliz AYDIN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Hakan UŞAKLI, Sinop Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Hüseyin ANILAN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. İbrahim COŞKUN, Trakya Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Melek ŞAHAN, Ege Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Meltem DEMİRCİ KATRANCI, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nazan KARAPINAR, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Neslihan BAY, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Orhan KUMRAL, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Özlem BAŞ, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ruhan KARADAĞ, Adıyaman Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Salim PİLAV, Kırıkkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Sevgi ÖZGÜNGÖR, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Seyfi ÖZGÜZEL, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Sibel KAYA, Kocaeli Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK, Ordu Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ufuk YAĞCI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Vesile ALKAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Yalçın BAY, Anadolu Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Zafer TANGÜLÜ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Dr. A. Işıl ULUÇAM-WEGMANN, Universität Duisburg-Essen, Deutschland
Dr. Feride HATİBOĞLU, University of Pennsylvania, USA
Dr. Hanane BENALI, American University of the Middle East (AUM), Kuwait
Dr. Nader AYİŞH, Khalifa University of Science and Technology, UAE
Dr. Nurcan KÖSE, American University of the Middle East (AUM), Kuwait
Dr. Ulaş KAYAPINAR, American University of the Middle East (AUM), Kuwait

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 5, Sayı 1

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 5, Issue 1

Bu Sayının Hakemleri (Referees of This Issue)

- Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK BÜLBÜL, Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Burçin GÖKKURT ÖZDEMİR, Bartın Üniversitesi
Doç. Dr. Döndü Neslihan BAY, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Doç. Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Semiha KULA ÜNVER, Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Serpil ÖZDEMİR, Bartın Üniversitesi
Doç. Dr. Tanju DEVECİ, Khalifa University
Dr. Ahmet Berk ÜSTÜN, Bartın Üniversitesi
Dr. Aysun Nüket ELÇİ, Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Barış ÇUKURBAŞI, Bartın Üniversitesi
Dr. Buket Özüm BÜLBÜL, Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Menekşe ESKİCİ, Kırklareli Üniversitesi
Dr. Yasemin BÜYÜKŞAHİN, Bartın Üniversitesi

Değerli Okuyucular,

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisinin Mart 2020 sayısını sunmaktan mutluluk duyuyoruz. Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği (SEAD) olarak 2016 yılından bu yana kesintisiz olarak yayınladığımız Dergimizin amacı, eğitim ve araştırma alanına bilimsel katkı sağlamaktır. Bunun için kuramsal ve uygulamalı çalışmaları yayınlama, bilimsel bilgileri ulusal ve uluslararası düzeyde paylaşma, yeni bilgiler üretilmesine ortam hazırlama çalışmalarına öncelik verilmektedir.

Dergimizin Bilim Kurulu yurt içi ve yurt dışında görevli akademisyenlerin katkılarıyla giderek güçlenmektedir. Akademik kalitesinden ödün vermeden yayın hayatına devam eden Dergimizin hazırlanmasında emeği geçen bütün editör, yazar ve hakemlere teşekkür ediyoruz.

Yılda üç sayı olarak yayınlanan Dergimiz çeşitli ulusal ve uluslararası düzeydeki indekslerde taranmakta ve çok sayıda atıf almaktadır. 2019 yılı SOBİAD etki faktörü 0,3 olan Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisinin bu sayısında eğitimle ilgili 5 bilimsel araştırmaya yer verilmiştir.

Dergimiz, eğitim ve araştırma alanına yönelik makalelerin yanı sıra disiplinler arası akademik çalışmaların yer aldığı seçkin bir yayın olarak okuyucularla buluşmaya devam edecektir.

Dergimizin eğitim ve araştırma alanına katkıları getirmesini diliyoruz. Saygılarımızla.

SINIRSIZ EĞİTİM VE ARAŞTIRMA DERNEĞİ

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 5, Sayı 1
The Journal of Limitless Education and Research, Volume 5, Issue 1

İÇİNDEKİLER

Makale Türü: Araştırma

Firdevs GÜNEŞ

Çocuk Tekerlemeleri
Nursery Rhymes 1-21

Erdem HAREKET, Serhat ALTIOK, Mehmet KUCUKCENE, Mehmet UCGUL

The Process of Computer Animation Design and Development for Education of
Children's Rights: The Effects on Attitudes and Awareness towards Children's
Rights 22-55

İbrahim Halil YURDAKAL

Ortaokul Öğrencilerinin Teneffüs Sürelerine İlişkin Görüşleri
Secondary School Students' Views on the Play Time 56-72

İsa BOZ, Sevil BÜYÜKALAN FİLİZ

İlköğretim Matematik Dersine İlişkin Tutum, Kaygı ve Öz Yeterlilik ile İlgili Yapılan
Deneysel Araştırmalar
Experimental Researches That Were Conducted Regarding Attitude, Anxiety and
Self Sufficiency in Primary School Mathematics Lesson 73-89

Sibel BİLGİLİ, Rabia Nur ÖNDEŞ, Alper ÇILTAŞ

Matematik Öğretmenlerinin Matematiksel Modelleme Etkinliklerini Oluşturma ve
Çözme Süreçlerinin İncelenmesi
The Investigation of Creation and Solving Processes of Mathematical Modeling
Activities of Mathematics Teachers 90-108

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi
Cilt 5, Sayı 1, 56 - 72
The Journal of Limitless Education and Research
Volume 5, Issue 1, 56 - 72

DOI: 10.29250/sead.640747

Gönderilme Tarihi: 31.10.2019

Makale Türü: Araştırma

Kabul Tarihi: 04.12.2019

Ortaokul Öğrencilerinin Teneffüs Sürelerine İlişkin Görüşleri

Dr. İbrahim Halil YURDAKAL, Pamukkale Üniversitesi, iyurdakal@pau.edu.tr

Özet: Bu çalışmada ortaokul öğrencilerinin “teneffüs sürelerine” yönelik görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Çalışma nitel desenlerden durum çalışmasına göre yapılandırılmıştır. Çalışmanın örneklemini Denizli’nin Pamukkale ilçesinde öğrenim gören 51 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Örneklemin seçiminde maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Örneklemin 31’i kız ve 20’si erkektir. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından hazırlanan yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Araştırmanın bulgularına bakıldığında öğrencilerin mevcut teneffüs sürelerinden memnun olmadıkları ve teneffüs sürelerinin uzaması gerektiğini öne sürdükleri görülmektedir. Okulun fiziki yapılarının teneffüs sürelerinin yetersizliğinde önemli bir unsur olduğu ve çeşme, tuvalet gibi temel yapıların yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler etkili bir teneffüs için oyun alanlarının ve kitap okuma alanlarının yapılması gerektiğini, teneffüslerde sportif faaliyetlerin öğretmenler tarafından düzenlenmesi gerektiğini öne sürmektedirler.

Anahtar Sözcükler: Teneffüs süreleri, temel ihtiyaçlar, öğrenci, nitel araştırma.

Secondary School Students' Views on the Play Time

Abstract: The aim of this study is to determine the secondary school students’ opinions on play time. The study is structured according to the status model from the qualitative patterns. The sample of the study consists of 51 secondary school students studying in Pamukkale, Denizli. The maximum diversity sampling method was used in the selection of the sample. 31 of the sample were female and 20 were male. The data of the study was collected by a structured interview form prepared by the researcher. When the findings of the study are examined, it is seen that the students are not satisfied with the current duration of the play time and that the duration of the play time should be prolonged. It was concluded that the physical structures of the school were an important factor in the inadequacy of the duration of the play time and that the basic structures such as fountains and toilets were insufficient. The students suggest that play areas and reading areas should be done for effective play time, and sporting activities should be organized by teachers.

Keywords: Play time, basic needs, student, qualitative research.

*Bu çalışma 24-27 Nisan 2019 tarihleri arasında Bodrum’da gerçekleştirilen 3. Uluslararası Sınırsız Eğitim ve Araştırma Sempozyumu’nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Künyesi: Yurdakal, İ. H. (2020). Ortaokul öğrencilerinin teneffüs sürelerine ilişkin görüşleri. *Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 5 (1), 56-72. DOI: 10.29250/sead.640747

Bu makale İntihal.net sistemi tarafından taranmış ve orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

Yazar Orcid No: 0000-0002-6333-5911

1. Giriş

Türkiye’de 2023 vizyonu çerçevesinde yapılan “2023 Eğitim Vizyonu Tanıtım Toplantısı’nda gelecek 5 yılda yapılması planlanan konular kamuoyu ile paylaşılmıştır. 2023 eğitim vizyonunda yer alan konulardan birisi de teneffüs süreleridir. MEB teneffüs süreleri ile ilgili henüz bir düzenlemeye gitmezken kamuoyunda konu ile ilgili olumlu ve olumsuz görüşler paylaşılmaya başlanmıştır. Eğitim-öğretim faaliyetlerinin başarılı olmasında birçok etmen yer almaktadır. Öğrenciler bu sürecin odak noktası olduğundan öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarının dikkate alınması eğitim-öğretim hizmetinin etkili olmasında büyük önem arz etmektedir. Öğrencilerin temel fizyolojik ihtiyaçlarının giderilmemesi derse odaklanma sorunlarına yol açacağından öğretmenlerin etkili bir ders işlemesi için öncelikle öğrencilerinin temel ihtiyaçlarının karşılandığından emin olması gerekmektedir. Bu kapsamda öğrencilerin yeme-içme, fiziksel aktivite, oyun ve tuvalet gibi ihtiyaçlarının karşılandığı ders araları yani teneffüsler önemlidir. Teneffüs öğrencilerin temel ihtiyaçlarını karşıladığı ve aynı zamanda akranları ile sosyalleştiği bir zaman dilimi olarak tanımlanabilir. Blatchford ve Baines (2006) İngiltere ve Galler’de 1300 öğrenci ile yaptığı araştırmada teneffüsler ile ilgili şu sonuçlara ulaşmıştır:

- Her eğitim-öğretim yılında teneffüs ve yemek molaları azalmaktadır.
- Öğrencilerin genel olarak teneffüslere ihtiyaçları vardır.
- Teneffüs süreleri öğrenciler için yeterli gelmemektedir.
- Birçok okul sınıf dışı etkinlikleri ve sınıf dışında kazanılan davranışların arka plana atıldığını kabul etmektedir.
- Özellikle ilkokullarda teneffüsler psiko-sosyal ve fiziksel becerilerin gelişiminde önemlidir.
- Teneffüslerin zaman olarak yetersiz olmasının dışında, uygun ortamların sağlanamaması da teneffüslerin etkililiğini azaltmaktadır.
- Öğretmenlerin ve okul personelinin teneffüslerdeki rehberlik davranışları ilkokullarda ortaokullara göre üç katı daha fazladır.
- Okullar teneffüs ve ders aralarında kulüp çalışmaları ve eğitsel aktiviteler yapılması gerektiği konusunda hemfikirler.

Pek çok öğretmen, teneffüsten sonraki sürenin, günün kesinlikle en zor geçiş zamanı olduğunu öne sürmektedir. Çocukların enerjisi genellikle teneffüslerde yükseldiğinden tekrar derslerine odaklanmalarını sağlamak öğretmenler için çok zor olmaktadır. Bazı öğretmenler çocukları sakinleştirmek ve yeniden odaklanmalarını sağlamak için sınıfa girdiklerinde ışıkları

kısmak ya da sakinleştirici bir müzik çalmak gibi özel teknikler kullandıklarını belirtmektedir (Eğitimpedia, 2016).

Teneffüs süreleri genel olarak öğrencilerin yeme-içme ihtiyaçlarını giderdikleri bir zaman dilimi olarak görülmektedir. Maslow'un (1943) ortaya attığı ihtiyaçlar hiyerarşisine göre bireylerin doyurması gereken ilk ihtiyaç beslenme ihtiyacıdır. Maslow belirli bir hiyerarşi içerisinde en temel ihtiyaçlardan hareketle alt seviyedeki bir ihtiyaç karşılanmadan bir üst basmağa geçilemeyeceği belirtilmektedir (Kula ve Çakar, 2015, s. 193). Bu kapsamda beslenme ihtiyacı giderilememiş bir öğrenciden derse odaklanması ve motive olması beklenemez. Teneffüs süreleri beslenme ihtiyacını giderici şekilde yapılandırılmalıdır. Bilgi çağında bilginin hızlı artışı beraberinde bireylerin edinmesi gereken bilgi ve becerinin de artışına yol açmaktadır. Bu durum da müfredatların genişlemesine ve ders sürelerinin artmasını yol açmaktadır. Gerek müfredatların genişlemesi gerekse ders sürelerinin artması sonucu teneffüs süreleri kısalmaya başlamaktadır. İngiltere'de kamu okullarına yetki verildikten sonra okulların teneffüs ve yemek arası gibi öğrencilerin temel ihtiyaçlarını giderdikleri zamanları azalttıkları görülmüştür (McCubbin, 2015). Amerikan Pediatri Akademisi'ne (2019) göre pek çok okul, teneffüs programlarında kısıtlamaya giderek teneffüslerin etkinliği azaltılmış ya da tamamen ortadan kaldırılmıştır. Her ne kadar gerek beslenme ihtiyacını gerekse fiziksel aktivite ihtiyacını karşılayan bir zaman dilimi olsa da ülkemizde de teneffüs sürelerine gereken önem verilmemektedir. Bu konuda Milli Eğitim Bakanı Prof. Dr. Ziya Selçuk'un "Teneffüs kelimesine dikkat edin. 'Teneffüs' kelimesi, denizin dibine dalarak sünger çıkartan birinin, bir süre sonra nefes almasına benziyor. Yani ders öyle algılanıyor ki, buna teneffüs deniyor. Türkiye'de kavramların ele alınması lazım." şeklindeki açıklaması önem arz etmektedir. Pellegrini ve Bjorklund'a (1997) göre bu durum dünyada da benzer şekildedir.

Teneffüsler beslenmenin yanı sıra öğrencinin ihtiyaç duyduğu fiziksel aktivitelerin de karşılanmasını sağlar. Gerek uzun ders sürelerinde sabit oturma anlayışı gerek yazma becerisinde kolların/ellerin yorulması öğrencilerde fiziksel aktivitelere ihtiyacı artırmaktadır. Özellikle ilkökul düzeyinde öğrencilerin teneffüs sürelerinde arkadaşları ile oyun oynamaları hem sağlık açısından hem de enerji boşaltımı açısından önem arz etmektedir. Reilly (2008) yetersiz düzeyde yapılan fiziksel aktivitelerin öğrencilerin kilo sorunu yaşamasına yol açtığını bunun da obeziteyi artırdığını belirtmektedir. 10 dakikalık teneffüs süresinde öğrencinin beslenme ve tuvalet ihtiyacını zor da olsa karşılaması sonucu fiziksel aktivitelere zaman kalmamaktadır. Bu kapsamda öğrencilerin sağlıkları için gerekli olan fiziksel aktiviteler sadece beden eğitimi derslerinde değil teneffüsler aracılığıyla da sağlanmalıdır (Beets, Beighle, Erwin ve Huberty, 2009).

Öğrencilerin yaş düzeylerine göre derse odaklanma süreleri değiştiğinden teneffüs sürelerinin de buna göre düzenlenmesi gerekmektedir. Ortaöğretim ve yükseköğretim düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin ihtiyaçlarını giderme süreleri ilkökul ve ortaokul yaş düzeylerine göre daha kısa sürebilmektedir. Teneffüs sürelerinin belirlenmesinde bir diğer önemli unsur ise okulun fiziksel durumudur. Yeterli sayıda tuvalet ve oyun alanı bulunmayan okullarda teneffüs sürelerinin daha uzun tutulması gerekmektedir. Okulun içi, oyun bahçesi, laboratuvar, kantin vb. gibi mekanların teneffüslerde öğrencinin ihtiyacını giderecek şekilde yapılandırılmaları gerekmektedir. Öğrencilerin oyun oynayıp, stres atacak, çeşitli etkinliklere katılacak ve arkadaşları ile sohbet edip gezip dolaşacak alanlara en az eğitim-öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirildiği dersaneler kadar ihtiyaç vardır (Genç, 2003, s. 42). Teneffüs sürelerinin belirlenmesinde bir diğer etmen ise öğrenci sayısıdır. Öğrenci sayısının fazla olduğu okullarda gerek kantin gerekse tuvalet ihtiyaçları kısa sürede giderilemeyeceğinden teneffüs sürelerinin bu durumu göz önüne alarak düzenlenmesi gerekmektedir. Bu bakış açısı ile bakıldığında teneffüs sürelerinin merkezi bir yönetim tarafından belirlenmesi yerine okul yönetimi ve okul öğretmenleri tarafından belirlenmesi önemlidir. Okulun fiziksel şartlarını ve öğrenci sayılarını bildikleri için okul yönetiminin teneffüs sürelerini bu unsurları göz önüne alarak düzenlenmesi yetkisinin okullara devredilmesi gerekmektedir. Teneffüs sürelerini etkileyen bir diğer unsur da okulun ikili öğretim yapıp yapmamasıdır. Özellikle ikili öğretim yapan okullarda teneffüs sürelerinin uzaması öğrencilerin okula daha erken gelmelerine veya daha geç çıkmalarına yol açacağından büyük problemlere yol açabilecektir. ERG (2015) ikili öğretimin, çocukların okula geliş ve okuldan dönüş saatleri ile teneffüs sürelerini olumsuz etkilediğini belirtmektedir. Teneffüs sürelerinin uzamasının bir diğer olumsuz tarafı da nöbetçi öğretmenlerin görev yüklerinin artmasıdır. Özellikle ilkökullarda ders sürelerinin öğretmenleri yorması nedeniyle nöbet tutma görevi birçok öğretmen için elzem olmaktadır. Günay ve Özbilen (2014) nöbetçi öğretmenlerin öğle yemeği vakti ve öğleden sonraki teneffüslerde zaman yetmemesi nedeniyle nöbet görev yerlerini zaman zaman terk ettiklerini öne sürmektedir. Benzer şekilde Turan (2007) öğle ve teneffüs saatlerinde okul güvenliğini sağlamakla görevlendirilen nöbetçi öğretmenlerin yetersiz kaldığını belirtmektedir. Teneffüs sürelerinin uzaması ile nöbetçi öğretmenin derse odaklanması zor olacaktır. Ayrıca özellikle öğrenci sayısının fazla olduğu okullarda teneffüs sürelerinin uzaması nöbetçi öğretmenin kontrol mekanizmalarını da zorlayacaktır. İlkokullarda özellikle küçük yaş gruplarından teneffüs sürelerinin uzaması öğrencilerin yorulmalarına ve derse odaklanma sorunları yaşamasına yol açabileceği gibi güvenlik zafiyeti de doğabilecektir. Özellikle yaralanmaların artabileceği öngörülmektedir.

İlkokullarda öğrencilerin fiziksel aktivite ve oyun ihtiyaçlarının giderilmesi eğitim-öğretim süreçleri için önemlidir. Öğrencilerin oyun ihtiyaçlarını giderebilecek ortamların olması teneffüs sürelerini daha etkili kılacaktır. Bu kapsamda teneffüs sürelerinin okulun ve okul bahçesinin fiziksel yapısına göre de değişebileceği unutulmamalıdır. Nitekim Akbaba ve Turhan (2016) Türkiye’de okul bahçelerinin genel olarak yeşillendirilmemiş, beton zeminlerden oluştuğu ve öğrencilerin teneffüslerde oyun bahçesi olarak kullanmalarına uygun bulunmadığını belirtmektedir. Ayrıca okullarda bulunan tuvalet ve lavabo gibi unsurların sayısı da teneffüs sürelerini etkileyen bir diğer etmendir.

Türkiye ekonomik, siyasi ve yer şekilleri nedeniyle okullar arası farklılıklar arz eden bir yapıya sahiptir. Tüm okulları benzer nitelikte düzenlemek hem zamansal hem de ekonomik olarak çok zor bir eylem olacağından okullara ve öğrenci profiline göre teneffüs sürelerini düzenlemek daha pratik bir çözüm olarak düşünülmektedir. Bu kapsamda ideal teneffüs süreleri MEB tarafından merkezden değil de her bir okul tarafından ayarlanması daha ideal bir düzenleme olacaktır. Okulun ve öğrencilerin özelliklerini en iyi bilen kişilerin öğretmenler ve okul yönetimleri olduğu düşünüldüğünde her bir okulun kendi içerisinde teneffüs sürelerini belirlemesi hem bireysel farklılıklara hem de öğrencilerin ihtiyaçlarına daha duyarlı bir düzenleme olarak düşünülmektedir. MEB tarafından teneffüs süreleri ile ilgili alt ve üst limitler belirlenebilir. Okullar, paydaşları ile birlikte bu alt ve üst limitleri baz alarak öğrenciler için en uygun teneffüs sürelerini belirleyebilirler. Bu tarz bir yaklaşım süreçte esnek düzenlemelere de olanak sağlayacaktır. Merkezi bir değişikliğin ülke genelinde uygulanması çok zor iken okulların gerekli durumlarda teneffüs süreleri ile ilgili değişiklikleri uygulayabilmesi daha pratik olacaktır. Okullara böyle bir yetki verilmesi için öncelikle öğretmenlere ve okul yönetimlerine teneffüsün amacı ve teneffüsün çocuklar için bir hak olduğu anlayışı benimsetilmelidir. Teneffüsün sadece ders arası olarak görülmemesi, öğrencinin ihtiyaç duyduğu ve temel gereksinimleri giderdiği bir “ders” olarak görülmesi gerekmektedir (Yurdakal, 2018, s. 77-78).

Yalar ve Yanpar Yelken (2009) araştırmasında ders sürelerinin uzun olduğu blok ders uygulamalarında teneffüs sürelerinin az olmasının öğrencileri olumsuz etkilediğini öne sürmektedir. Abazaoğlu (2012) araştırmasında ideal okulda, ders zili diye bir durumun sözü konusu olmadığı, uyarı sistemlerinin kaldırıldığı ve ders zamanının öğretmen ve öğrenciler tarafından birlikte tespit edildiği bir sistemin dikkate alınması gerektiğini öne sürmektedir. Gökçe (2012) araştırmasında örnekleme yer alan öğretmenlerin yaklaşık dörtte üçünün (%71,2) mevcut teneffüs süresinin yeterli olduğu kanısını taşıdıkları belirlenmiştir. Özdemir (2017) Finlandiya eğitim sisteminde uygulanan teneffüsler ile ilgili şu gözlemleri aktarmaktadır: 30

dakikalık iki teneffüs ve öğretmene bağlı kısa aralar verilmektedir. Uzun teneffüslerde öğrenci sayısı ile orantılı olarak nöbetçi öğretmen ve stajyer öğretmenler görev yapmaktadır. Öğretmenler belirli alanlardan sorumlu olacak şekilde sürekli hareket halindedir ve öğrencileri gözlemlemektedirler. Bir problemle karşılaştıklarında öğrenciler kime gideceğini bilmektedir. Uzun teneffüslerde okul yasal olarak tamamen boşalmaktadır. -20C ye kadar öğrenciler teneffüse çıkmak zorundadırlar. Osmanoğlu ve Yaşa (2018) lise öğrencileri ile yaptığı araştırmada öğrencilerin teneffüs sürelerinin artırılmasına yönelik görüş bildirdikleri sonucuna ulaşmıştır. Yurdakal (2018) yaptığı araştırmada öğretmenlerin teneffüs sürelerine ilişkin görüşlerini almıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu mevcut teneffüs sürelerinin yeterli olduğunu düşünmektedir. Bu araştırmada teneffüs sürelerinin en çok etki ettiği öğrencilerden teneffüs sürelerine ilişkin görüşleri alınmıştır. Bu kapsamda şu alt problemler oluşturulmuştur:

- Öğrencilerin görüşlerine göre teneffüs süreleri kaç dakika olmalıdır?
- Öğrencilerin görüşlerine göre teneffüs sürelerinde neler yapılmaktadır?
- Öğrencilerin görüşlerine göre teneffüs sürelerinin uzatılması gerekiyor mu?
- Öğrencilerin görüşlerine göre teneffüs sürelerinin etkili olması için ne gibi düzenlemeler yapılmalıdır?

2. Yöntem

Model

Ortaokul öğrencilerinin teneffüs sürelerine ilişkin görüşlerinin araştırıldığı bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden durum deseni temele alınarak yürütülmüştür. Durum çalışması gerçek yaşamda yer alan kompleks olayların derinlemesine ve çok yönlü olarak incelenmesini sağlayan bir araştırma desenidir (Crowe vd., 2011). Durum çalışması sınırlı bir sistemin derinlemesine betimlenmesini ve incelenmesini ele almaktadır (Merriam, 2013). Bu kapsamda araştırmada ortaokul öğrencilerinin teneffüs sürelerine ilişkin görüşleri derinlemesine incelenmiştir.

Çalışma grubu

Örneklemin belirlenmesinde maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Maksimum çeşitlilik örneklemede bu örnekleme çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini (sosyoekonomik düzey, bilişsel ve duyuşsal farklılıklar, bölgesel farklılıklar vb.) maksimum derecede yansıtmak hedeflenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Denizli

Pamukkale ilçesinde yer alan ortaokullar ekonomik olarak yüksek, orta ve düşük düzey olarak sıralanmış ve her bir okul türünden 2'şer okul seçilerek veriler toplanmıştır. Çalışmanın örnekleme 31 erkek ve 20 kız öğrenci olmak üzere 51 kişiden oluşmaktadır. Suri (2011, s. 67) maksimum çeşitlilik örnekleminin farklılıklara ilişkin temel boyutları belirlemek üzerine yapılandırılmış bir örnekleme yöntemi olup birbirinden farklılaşan durumların ortaya çıkarılmasında etkili olduğunu öne sürmektedir. Bu bağlamda örneklem seçilirken ekonomik olarak farklılaşan durumlar ele alınmaya çalışılmıştır.

Veri toplama araçları

Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından hazırlanan yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Taslak soru formunun kapsam geçerliliği ve yazım-imla hatalarının giderilmesi bakımından 3 uzmandan görüşleri alınmıştır. Taslak soru formu pilot uygulama kapsamında 10 öğrenciye uygulanmış ve dönütler dikkate alınarak son hali verilmiştir. Soru formu son hali ile 7 soru ve kişisel bilgi bölümünden oluşmaktadır.

Verilerin analizi

Veriler içerik analizine tabii tutularak kodlar oluşturulmuş, elde edilen kodlardan temalara varılmıştır. Araştırma kapsamında kodların belirlenmesinde ve temaların yorumlanmasında başka bir uzmandan yardım alınmıştır. Araştırmanın güvenilirliğini hesaplamada Miles ve Huberman (2015, s. 64) tarafından önerilen güvenilirlik formülü (Güvenirlik = Görüş Birliği/ (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)) kullanılmıştır. Soru formunda yer alan sorulara ilişkin genel güvenilirlik 0,87 olarak hesaplanmıştır. Öğrencilerin görüşleri içerik analizine tabi tutulduktan sonra veriler tablolastırılmış ve tablolar alıntılar ile desteklenmiştir.

3. Bulgular

Araştırmanın ilk alt problemi “öğrencilerin görüşlerine göre teneffüs süreleri kaç dakika olmalıdır?” şeklinde olup bu alt probleme ilişkin öğrenci görüşlerine bakıldığında öğrencilerin genel olarak mevcut teneffüs sürelerini yeterli buldukları ancak okulun fiziki yapısından ötürü sürenin yetmediğini bu gerekçe ile bir miktar artırılabilceğini öne sürmektedirler. Bu alt problem kapsamında “yeterli” ve “yetersiz” temaları oluşturulmuştur. Öğrencilerin teneffüs sürelerine ilişkin görüşleri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1.

Öğrencilerin görüşlerine göre ideal teneffüs süreleri

Kodlar	Kategoriler	Öğrenci sayısı
10 dakika yeterli	Mevcut süreler yeterli	7
15 dakika olmalıdır.		14
20 dakika olmalıdır.		15
25 dakika olmalıdır.	Mevcut süreler yetersiz	8
30 dakika		7
Toplam		51

Öğrencilerin görüşlerinden bazıları şunlardır:

- Mevcut 10 dakika ihtiyaçlarımız için yeterli değil en az 15 dakika olmalıdır (3, E).
- Teneffüslerde tuvalet ihtiyacımızı çok kuyruk olduğu için karşılayamıyoruz. Bu nedenle ders aralarında tuvalete gitmemiz gerekiyor. Bu nedenle en az 25 dakika olmalıdır (8, K).
- 10 dakikalık teneffüs ihtiyaçlarıma yetiyor. Eğer oyuna dalmaz isem bütün ihtiyaçlarımı giderebilirim (13, K).
- Teneffüsler en az 30 dakika olmalıdır. Karnım acıktığında kantinden bir şeyler almak istediğimde en az 15 dakika sıra bekliyorum. 10 dakikada da yemeğimi yerim. 5 dakikada da tuvalet ihtiyacımı karşılarım (31, E).

Araştırmanın ikinci alt problemi “öğrencilerin görüşlerine göre teneffüs sürelerinde neler yapılmaktadır?” şeklinde olup bu alt probleme ilişkin öğrenci görüşlerine bakıldığında öğrencilerin genel olarak teneffüsleri temel ihtiyaçları giderme ve oyun oynama-sosyalleşme olarak geçirdikleri görülmektedir. Bu kapsamda bu alt probleme ilişkin “oyun-sosyalleşme” ve “temel ihtiyaçlar” temaları çıkarılmıştır. Öğrencilerin birçoğu her iki temada ve benzer temadaki farklı kodlarda görüş bildirmiştir. Öğrencilerin görüşleri Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2.

Öğrencilerin teneffüsleri nasıl geçirdiklerine yönelik görüşleri

Kodlar	Kategoriler	Öğrenci sayısı
Tuvalet ihtiyacı		47
Yeme-içme ihtiyacı	Temel ihtiyaçlar	38
Diğer derse hazırlık		2
Oyun oynama		29
Arkadaşlar ile sohbet	Oyun-sosyalleşme	17
Öğretmenler ile görüşme		6
Toplam		51

Öğrencilerin görüşlerinden bazıları şunlardır:

- Teneffüslerde arkadaşlarım ile konuşmam gerekenleri konuşuyorum (22, K).
- Teneffüste diğer dersin araç-gereçlerini ve öğretmene sunacağım ödevleri hazırlıyorum (14, K).
- Tuvalet ve kantin ihtiyaçlarımı gideriyorum ders aralarında (50, E).
- Rehber öğretmen ile görüşmelerim oluyor teneffüslerde o yüzden rehberlik servisine gidiyorum (17, K).

Araştırmanın üçüncü alt problemi “öğrencilerin görüşlerine göre teneffüs sürelerinin uzatılması gerekiyor mu?” şeklinde olup bu alt probleme ilişkin öğrenci görüşlerine bakıldığında öğrencilerin büyük çoğunluğunun uzatılması gerektiğine yönelik görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu kapsamda “süre uzamalı” ve “süre yeterli” temaları oluşturulmuştur. Öğrencilerin görüşleri Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3.

Teneffüs sürelerinin uzamasına yönelik öğrenci görüşleri

Kodlar	Kategoriler	Öğrenci sayısı
Uzamalıdır.	Uzamalı	44
Uzamasına gerek yok.	Mevcut süre yeterli	7
Toplam		51

Öğrencilerin görüşlerinden bazıları şunlardır:

- Süreler uzamalıdır. Bizler teneffüslerde hiçbir işimizi halledemiyoruz. Tüm ders yazı yazıyoruz. 10 dakikada ellerimizi bile dinlendiremiyoruz (23, K).
- Teneffüsler kısa olduğu için tuvalet ihtiyacımı karşılayamıyorum. Bu nedenle derste tuvalete gitmem gerekiyor. Öğretmenler de derste tuvalete gitmemize kızıyor. Bu sebeple teneffüs süreleri uzamalıdır (41, E).
- Teneffüste yemek yiyip tuvalete gittiğimde derse yetişemeyip geç kalıyorum. Bu nedenle süreler uzatılmalı (36, E).
- 10 dakika yeterli uzamamalı. Uzar ise 20 dakika olur ise ileride o da yetmez (19, E).

Araştırmanın dördüncü alt problemi “öğrencilerin görüşlerine göre teneffüs sürelerinin etkili olması için ne gibi düzenlemeler yapılmalıdır?” şeklinde olup bu alt probleme ilişkin öğrenci görüşleri şunlardır.

Tablo 4.

Teneffüs sürelerinin etkili olması için yapılması gerekenlere yönelik öğrenci görüşleri

Kodlar	Öğrenci sayısı
Oyun alanları oluşturulmalıdır.	16
Kitap okuma alanları oluşturulmalıdır.	14
Eğitici etkinlikler yapılmalıdır.	11
Sportif faaliyetler yapılmalı (jimnastik gibi)	7
Her kata çeşme ve tuvalet yapılmalıdır.	3
Toplam	51

Öğrencilerin görüşlerinden bazıları şunlardır:

- Teneffüslerde çok canım sıkılıyor, oyun ortamlarımız yok (28, E).
- Bütün çeşmeler alt katta ben inene kadar sıra oluyor. Her kata çeşme konmalıdır (13, K).
- Bahçede güzel günlere kitap okumak için minder veya masa olan ortamlar yapılmalıdır (17, K).
- Teneffüsler uzatılmalı ve her teneffüs farklı bir spor etkinliği yapmalıyız (17, E).

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırma sonuçlarına bakıldığında öğrencilerin mevcut teneffüs sürelerinden memnun olmadıkları görülmektedir. Öğrenciler teneffüs sürelerinin uzaması gerektiğini öne sürmektedirler. Yalar ve Yanpar Yelken (2009) ve Osmanoğlu ve Yaşa (2018) da araştırmalarında benzer sonuçlara ulaşmışlardır. Buna gerekçe olarak da çeşmelerin azlığı, kantin kuyrukları ve tuvaletlerin yetersiz olmasını gerekçe olarak göstermektedirler. Özellikle yazma becerisinin sıklıkla kullanıldığı dersler sonrasında ellerinin yorulduğuna ve dinlenmek için 10 dakikanın yetersiz olduğuna yönelik görüşler dikkat çekicidir. Öğrenciler teneffüs sürelerinin kısa olması nedeniyle yeterli düzeyde beslenemediklerini ve tuvalet ihtiyaçlarını gideremediklerini bu sebeple derse geç kaldıklarını ya da ders sürecinde tuvalet için izin istemek zorunda olduklarını belirtmişlerdir. Conklin, Lambert ve Anderson (2002) ilkökul düzeyinde bir öğrencinin beslenme süresinin ortalama 7-10 dakika arası sürdüğünü öne sürmektedir. Bu kapsamda teneffüs sürelerinin sadece öğrencinin yeme-içme ihtiyacını giderecek durumda olduğu söylenebilir. Bu durum ortaokul ve ortaöğretim düzeylerinde ise farklılaşmakta ve bu dönem öğrencileri beslenme sürecine daha fazla zaman ayırmaktadır (Sanchez, Hoover ve Sanchez, 1997).

Çaycı (2018) sınıf öğretmenleri ile yaptığı araştırmada öğretmenlerin 40 dakikalık ders süresinin artırılması gerektiğini belirttikleri sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde Balbağ ve Karaer (2017) araştırmalarında ders sürelerinin müfredat için yeterli olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu kapsamda öğrencilerin teneffüs sürelerinin artırılmasını istemesine rağmen öğretmenlerin ders

sürelerinin artırılmasını istemesi tezat oluşturan bir durum olarak görülebilir. 23 Ekim 2018 tarihinde “2023 Eğitim Vizyonu Tanıtım Toplantısı” yapılmış olup toplantıda teneffüs sürelerinin artırılacağı, ders sürelerinin ise azaltılacağı görüşü ön plana çıkmıştır. Nitekim Millî Eğitim Bakanlığı, Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği’nde değişiklik yaparak değişikliği 10 Temmuz 2019 tarihli Resmî Gazete’de yayımlamıştır. Yönetmeliğin 6. maddesinde yapılan değişikliğe göre, daha önce en az 10 dakika olarak belirlenen teneffüs süreleri, normal eğitim yapılan okullarda en az 15 dakika, ikili eğitim yapılan okullarda ise 10 dakika olarak belirlenmiştir. Genel olarak bakıldığında teneffüs sürelerinin yetersizliğinin zamansal değil fiziksel imkanlardan dolayı olduğu görülmektedir. Okulların kantin, çeşme ve tuvalet olanaklarının artırılması bu soruna bir çözüm olarak öne sürülebilir. Bu kapsamda her okulun fiziki imkanlarının farklı olması nedeniyle teneffüs sürelerinin okul yönetimi tarafından belirlenmesi önerisi sunulabilir. Öğrenciler etkili bir teneffüs için öncelikle okulun fiziksel yapılarının ve bahçelerinin düzenlenmesi gerektiğini belirtmektedirler. Akbaba ve Turhan (2016) araştırmalarında okul bahçelerinin genel olarak yeşillendirilmemiş, beton zeminlerden oluştuğu ve öğrencilerin teneffüslerde oyun bahçesi olarak kullanmalarına uygun bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Oyun alanlarının yapılması, sportif faaliyetlerin düzenlenmesi ve kitap okuma alanlarının oluşturulması gelen görüşler arasındadır. Her ne kadar öğrenciler teneffüs sürelerinin uzaması gerektiğine ilişkin görüş belirtse de sürenin uzatılmasının bir takım olumsuz sonuçları da ortaya çıkabilecektir. Bunlardan birisi uzun teneffüs sürelerinde kaza veya yaralanma riskinin artmasıdır. Eraslan ve Aycan (2008) yaptıkları araştırmada okulda kazaların en fazla teneffüs saatlerinde meydana geldiği sonucuna ulaşmışlardır. Bir diğer problem de okulların güvenlik sorunlarıdır. Uzun teneffüs süreleri okuldan kaçma vakalarına ve okul içi ya da dışı güvenlik zafiyetlerine yol açabilir. Güven ve Dönmez (2002) yaptıkları araştırmada okullarda hedeflenen eğitim-öğretim faaliyetlerine ulaşılabilmenin en temel koşullarından bir tanesini, öğrencilerin ve okul personelinin kendilerini güvende hissettikleri bir ortamın oluşturulabilmesine bağlı olduğu belirtilmektedir. Okullarda bu tarz güvenlik problemlerini gidermede öncelikle okul yönetimi ve asayiş birimlerinin, daha sonra ise okul içi personel (yönetim, öğretmen ve yardımcı personel) ve öğrencilerin güvenlik konusunda iş birliği yapmaları önem arz etmektedir. Turan (2007) öğle ve teneffüs saatlerinde okul güvenliğini sağlamakla görevlendirilen nöbetçi öğretmenlerin yetersiz kaldığını, devlet tarafından daha profesyonel kişilerin bu iş için görevlendirilmeleri gerektiğini belirtmiştir. Bu kapsamda tüm okullara ekonomik koşulların elvermemesi durumunda ise öncelikli okullara profesyonel güvenlik görevlileri istihdam edilmelidir.

Ayyıldız ve Akın (2016) okul güvenliğinin sağlanabilmesi için güvenlik görevlisi, nöbetçi öğretmen ve tüm eğitim kadrosunun iş birliği içerisinde çalışması gerektiğini belirtmektedir. Gömleksiz, Kilimci, Vural, Demir, Koçoğlu-Meek ve Erdal (2008) araştırmalarında teneffüslerde nöbet tutan öğretmenlerin, öğrencilerin birbirlerine karşı kullandıkları şiddete karşı kayıtsız kaldıkları ve zarar görebilecekleri konusunda onlara uyarıda bulunmadıkları sonucuna ulaşmıştı. Bu kapsamda özellikle teneffüs sürelerinin uzaması durumunda şiddet olaylarının artabileceği göz önüne alınmalıdır. Öğretmenlerin bu durumda sorumluluklarının artmaları söz konusu olup MEB öğretmenlere bu konuda gerekli bilgi ve becerileri hizmet içi eğitimler ile sağlamalıdır. Teneffüs sürelerinin artması durumunda öğretmenlere ve öğrencilere daha fazla zaman kalacak olup öğretmenlerin ihtiyaçlarını da kolaylıkla giderebilecekleri düşünülmektedir. Nitekim Günay ve Özbilen (2014) nöbetçi öğretmenlerin öğle yemeği vakti ve öğleden sonraki teneffüslerde nöbet görev yerlerini zaman zaman terk ettikleri bu durumda güvenlik sorunları oluşturduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmada şu öneriler sunulabilir:

- Teneffüs süreleri okulların fiziksel durumlarına ve öğrencilerin yaş profillerine göre belirlenmelidir.
- Teneffüs süreleri merkezi yönetim tarafından değil okul yönetimleri tarafından belirlenmelidir.
- Teneffüslerin sürelerinden çok mekân düzenlemeleri tartışmaların odak noktası olmalıdır.
- Öğrencilerin teneffüs sürelerini etkili geçirmeleri için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.
- Teneffüs sürelerinin uzaması durumunda öncelikli okullara (güvenlik zafiyeti olan okullara) uzman güvenlik görevlileri istihdam edilmelidir.

KAYNAKLAR

- Abazaoğlu, İ. (2012). İdeal Okul, https://www.academia.edu/1582917/%C4%B0deal_Okul adresinden 18.01.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Akbaba, A. ve Turhan, M. (2016). İlköğretim okul binalarının fiziksel sorunlarına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi (Van il örneği), *KTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (12), 341-357.
- APA (2019). Teneffüs En Önemli Ders mi?, <https://www.egitimpedia.com/teneffus-en-onemli-ders-mi/> adresinden 29.07.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Ayyıldız, A. ve Akın, U. (2016). Okul güvenliğinin sağlanmasında nöbetçi öğretmen uygulamasına ilişkin öğretmen görüşleri. *Turkish Studies*, 11 (3), 345-370.
- Balbağ, M. Z. ve Karaer, G. (2017). Sınıf Öğretmenlerinin fen öğretiminde karşılaştıkları sorunlar, *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (1), 28-46.

- Beets, M. W., Beighle, A., Erwin, H. E., ve Huberty, J. L. (2009). After-school program impact on physical activity and fitness: *A meta-analysis. American Journal of Preventive Medicine*, 36 (6), 527–537.
- Blatchford, P. ve Baines, E. (2006). A follow up national survey of breaktimes in primary and secondary schools, *Leading education and social research*, London: University of London.
- Conklin, M. T., Lambert, L. G. ve Anderson, J. B. (2002). How long does it take students to eat lunch? a summary of three studies, *The Journal of Child Nutrition & Management*, 26 (2).
- Crowe S, Cresswell K, Robertson A, Huby G, Avery A ve Sheikh A. (2011). The case study approach. *BMC Med Res Methodol*. 11 (100), 1-10.
- Çaycı, B. (2018). İlkokullardaki ders süresi ve ders saatlerinin sınıf öğretmeni görüşlerine göre değerlendirilmesi, *International Journal of Eurasian Education and Culture*, Issue: 5, pp. (117-131).
- Eğitimpedia (2016). Daha Uzun Teneffüs, Daha Güçlü Çocuk Gelişimi, <https://www.egitimpedia.com/daha-uzun-teneffus-daha-guclu-cocuk-gelisimi/> adresinden 17.01.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Eraslan, R., ve Aycan, S. (2008). Bir ilköğretim okulu ikinci kademe öğrencilerinde okul kazası görülme sıklığının incelenmesi. *Türkiye Çocuk Hastalıkları Dergisi*, 2 (1), 8-18.
- ERG (Eğitim Reformu Girişimi) 2015, *eğitim izleme raporu 2014-2015*, İstanbul: Sabancı Üniversitesi.
- Genç, S. Z. (2003). *İlköğretim okullarındaki teneffüslerde gerçekleştirilen etkinliklerin öğrencilerin sosyal ve bedensel gelişimleri açısından değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Gökçe, F. (2012). Öğretmen ve Velilerin, Öğrencilerin Okulda Geçirdikleri Zaman, Ders ve Dinlenme Süreleri ile Tatiller ve Okul Dönemleri Konusundaki Görüşleri, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12 (4), 2541-2560.
- Günay, G. ve Özbilen, F. M. (2014). İlköğretim öğretmenlerinin okul nöbet görevi üzerine bir değerlendirme. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (3), 64-78.
- Güven, M. ve Dönmez, B. (2002). Ortaöğretim öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin algı ve beklentileri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (4), 59-68.
- Kula, S. ve Çakar, B. (2015). Maslow ihtiyaçlar hiyerarşisi bağlamında toplumda bireylerin güvenlik algısı ve yaşam doyumu arasındaki ilişki, *Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 6 (12), 191-210.
- McCubbin, J. (2015). Should the school day be made shorter? <https://www.bbc.com/news/av/uk-34183333/should-the-school-day-be-made-shorter?e-school-day-be-made-shorter> adresinden 11.04.2019 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel Araştırma: Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber* (Çev. S. Turan). Ankara: Nobel Yayınları.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (2015). *Nitel Veri Analizi*. (S. Akbaba ve A-A. Ersoy, Çev. Ed.). Ankara: Pegem Akademi.

- Osmanoğlu, A. E. ve Yaşa, R. (2018). Lise öğrencilerinin okul ortamından beklentileri, *Turkish Studies*, 13 (19), 1291-1312.
- Özdemir, A. (2017). Bütün öğrencilerin okulu Finlandiya okulları, *İnformal Ortamlarda Araştırmalar Dergisi (İAD)*, 2 (1), 59-91.
- Pellegrini, A. ve Bjorklund, D. (1997). The role of recess in children's cognitive performance, *Educational psychologist*, 32 (1), 35-40.
- Reilly, J.J. (2008). Physical activity, sedentary behaviour, and energy balance in the pre-school child: Opportunities for early obesity prevention. *Proceedings of the Nutrition Society*, 67, 317-325.
- Sanchez, A., Hoover, L.C. ve Sanchez, N.F. (1997). Time required by school children to eat lunch. *Unpublished technical report*. Lubbock, TX: Texas Tech University.
- Suri, H. (2011). Purposeful Sampling in Qualitative Research Synthesis, *Qualitative Research Journal*, 11 (2), 63-75.
- Turan, H. (2007). *Çankaya ilçesinde görev yapan ilköğretim okul müdürlerinin yönetim işlevlerinde karşılaştıkları sorunlar ve sorun çözme uygulamaları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yalar, T. ve Yanpar, Yelken, T. (2009). Liselerde Blok Ders Uygulamasının İncelenmesi, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22 (1), 263-278.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yurdakal, İ. H. (2018). Öğretmenlerin Teneffüs Süresinin Artırılmasına İlişkin Görüşleri, *Eğitime Bakış*, 14 (44), 71-78.

Secondary School Students' Views on the Play Time

EXTENDED SUMMARY

Many factors are involved in the success of the educational activities. As students are the focal point of this process, taking into account the interests and needs of the students is of great importance in the effectiveness of the education-teaching service. As the basic physiological needs of the students will not be eliminated, teachers should be sure that the basic needs of the students are met in order to have an effective lesson. In this context, courses such as eating, drinking, physical activity, games and toilets are met. Play time can be defined as a time period where students meet their basic needs and at the same time socialize with their peers.

Turkey economically, due to political differences between schools and landforms has a structure that supply. It is considered to be a more practical solution to regulate the duration of play time according to schools and student profile as it will be very difficult to organize all schools in a similar way both temporally and economically. In this context, ideal play time will be adjusted by the MONE, rather than from the center, by each school. Considering that teachers and school management know the characteristics of the school and its students, each school can determine the duration of self-study and can be more sensitive to individual differences and needs of the students. The upper and lower limits for the duration of the play time can be determined by the Ministry of National Education. They can determine the optimal duration for the students based on these lower and upper limits with the necessary stakeholders. Such an approach will allow flexible arrangements in the process. While it is very difficult to implement a centralized change throughout the country, it is more practical for schools to implement changes related to duration of play time when necessary. In order to give such an authorization to schools, it is necessary to adopt the purpose of play time to the teachers and school administrations and the understanding that play time is a right for children. It should be seen as a course where the student is not seen only as an interdisciplinary course;

The study was carried out based on the status pattern of qualitative research methods. The case study is a research pattern that provides an in-depth and multi-faceted study of complex events taking place in real life. The maximum diversity sampling method was used to determine the sample. In the maximum diversity sampling, it is aimed to reflect the diversity of the individuals (socioeconomic level, cognitive and affective differences, regional differences, etc.) at maximum level. The secondary schools in the Pamukkale district of Denizli were listed as

high, medium and low levels and data were collected by selecting two schools from each school type. The sample of the study consisted of 51 people including 31 male and 20 female students. The data of the study was collected by semi-structured interview form prepared by the researcher. Expert opinions were received from 3 experts in terms of scope validity of the draft questionnaire and elimination of spelling and spelling mistakes. The draft questionnaire was applied to 10 students within the scope of the pilot application and was finalized by taking the feedback into consideration. The questionnaire consists of 7 questions and a personal information section. The data were analyzed by content analysis and the codes were obtained from the obtained codes. In order to calculate the reliability of the study, the reliability formula proposed by Miles and Huberman (2015, p. 64) was used. The overall reliability of the questions in the questionnaire was 0.87. After the students' opinions were subject to content analysis, the data was tabulated and the tables were supported by quotations.

When the results of the research are examined, it is seen that the students are not satisfied with the current duration of the play time. Students suggest that the duration of their play time should be prolonged. The reason for this is the lack of fountains, the canteen queues and the inadequacy of toilets. Especially after the courses where writing skills are frequently used, it is noteworthy that their hands are tired and 10 minutes to rest are insufficient. The students stated that they were not able to get enough nutrition because they had short duration of play time and they could not meet the toilet requirements, so they were late for class or they had to ask for permission for the toilet during the course. Although the students say that the duration of the play time should be increased, the teachers think that the duration of the lessons should be increased. In this context, although the students want to increase the duration of their play time, the demand of the teachers to increase their duration can be seen as contrasting. In general, insufficiency of play time periods is due to physical facilities, not temporal. Increasing the canteen, fountain and toilet facilities of schools can be suggested as a solution to this problem. In this context, because of the different physical facilities of each school, the recommendation of the school administration to determine the duration of the breaks may be offered. The students state that the physical structure and gardens of the school should be arranged for effective play time.

The development of playgrounds, the organization of sporting activities and the creation of book-reading areas are among the opinions that come. Although the students express their opinion that the duration of the play time should be prolonged, there may be some negative consequences of the extension of the period. One of them is the increased risk of accidents or

injuries during long play time periods. In schools, the school management and public order units are primarily concerned with addressing such security problems; then, it is important that the in-school staff (management, teacher and assistant staff) and the students cooperate on security. The following recommendations may be presented in the study: the duration of the breaks should be determined according to the physical condition of the schools and the age profiles of the students. Break periods should be determined not by the central government but by the school authorities. Space arrangements should be the focus of discussions rather than the duration of rests. Necessary arrangements should be made for the students to spend their play time periods effectively.